

Lahdenperä-Jämsä ratasuunnitelma

Yleisötilaisuus 21.11.2023

klo 17-19

Tervetuloa!

Väylävirasto
Trafikledsverket

Ohjelma

- **Tervetuloa - kunnan puheenvuoro** (5 min), Marko Leppänen (Jämsän kaupunki)
- **Hankkeesta lyhyesti** (5-10 min), Eero Virtanen (Väylävirasto)
- **Ratasuunnitelmaluonnosten esittely** (35 min)
 - Suunnitelmien esittely ja ympäristöasiat, Markus Moilanen ja Juho Arponen (Sitowise)
 - Tunneli, Kalle Hollmén (Sitowise)
 - Melu ja tärinä, Siru Parviainen (Sitowise)
- **Kysymyksiä ja keskustelua yhteisesti** (15 min)
- **Keskustelu karttojen äärellä (myös etänä)** (50-60 min)
 - Karttapisteillä: Eero Virtanen ja Terhi Rantanen (Väylävirasto), Elina Ahlqvist (Welado)
 - Mikko Suoranta, Siru Parviainen, Juha Kiiski, Markus Moilanen, Juho Arponen ja Kalle Hollmén (Sitowise)
 - Etäyhteydellä: Veli-Markku Uski ja Tuuli Wallenius (Sitowise)

Asiantuntijat paikalla

Eero Virtanen
projektipäällikkö
Väylävirasto

Terhi Rantanen
projekti-insinööri
Väylävirasto

Elina Ahlqvist
projektipäällikkö
Welado

Mikko Suoranta
projektipäällikkö
Sitowise

Markus Moilanen
ratasuunnittelu
Sitowise

Kalle Hollmén
tunnelisuunnittelu
Sitowise

Juho Arponen
tietosuunnittelu
Sitowise

Veli-Markku Uski
ympäristövaikutukset
Sitowise

Siru Parviainen
meluntorjunta
Sitowise

Juha Kiiski
ympäristövaikutukset
Sitowise Oy

Tuuli Wallenius
vuorovaikutus
Sitowise Oy

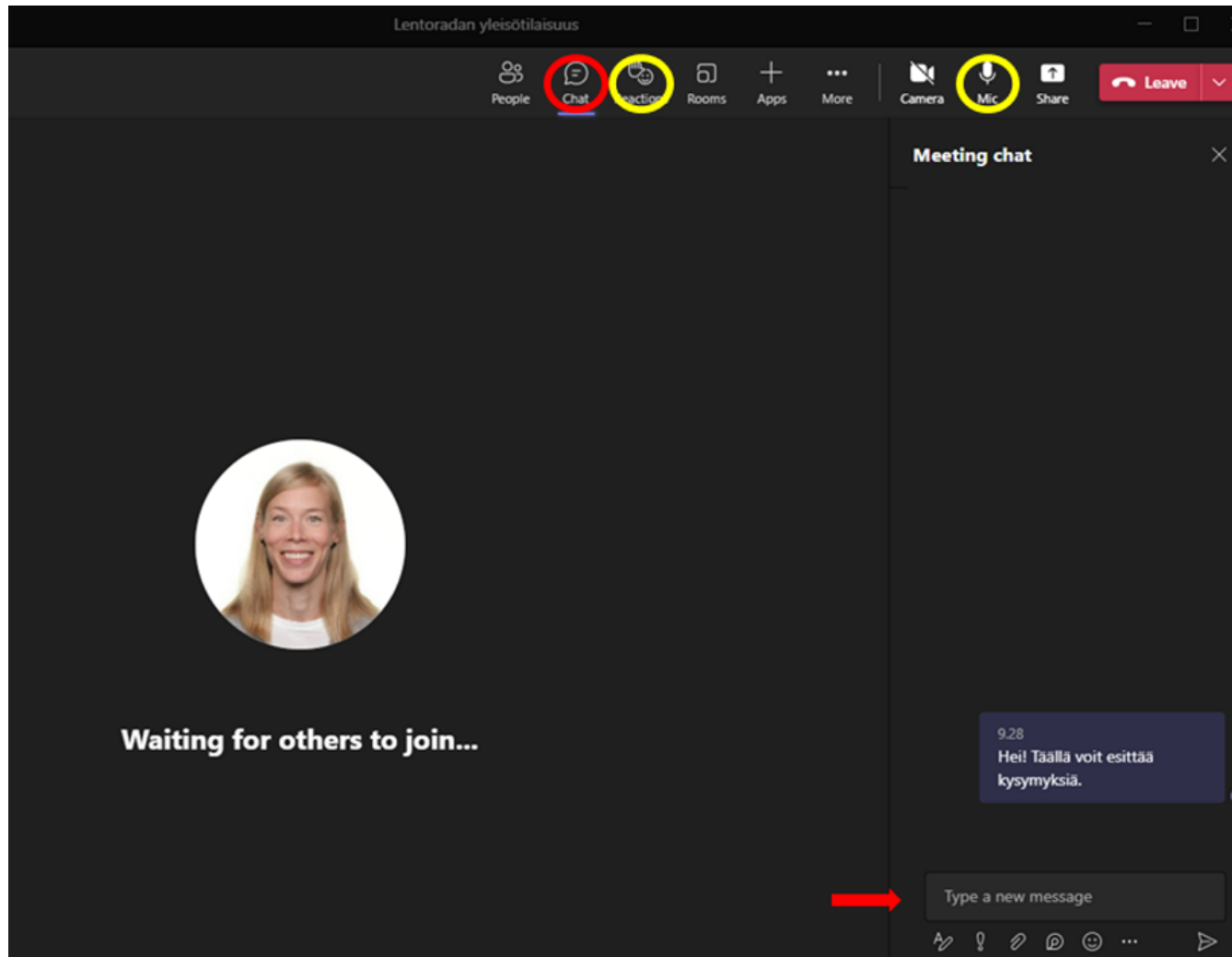

Väylävirasto
Trafikledsverket

Ohjeet hybriditilaisuuteen

Väylävirasto
Trafikledsverket

- Kysymyksiin vastataan esitysten jälkeen.
- Voit kirjoittaa kysymyksiä koko tilaisuuden ajan. Keskustelupalsta löytyy puhekuplasta.
- Esittelyosuuden jälkeen voit nostaa käden ja pyytää puheenvuoroa. Avaa mikrofoni, kun sinulle annetaan puheenvuoro.
- Kokouksesta poistutaan punaisesta napista, jossa on luurin kuva.

Mitä Väylävirasto tekee?

- Väylävirasto vastaa valtion maanteiden, rautateiden ja vesiväylien suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta.
- Väylävirasto vastaa liikennejärjestelmän suunnittelusta (eri kulkutapojen yhteensovittaminen) yhteistyössä mm. ELY-keskusten (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset), kuntien, maakuntien liittojen ja kaupunkiseutujen kanssa.
- Lisätietoa Väylävirastosta saat verkkosivuiltamme vayla.fi

Yleisesti ratasuunnittelusta

- Ratahankkeen suunnitteluvaiheet ja eteneminen
- Mikä on ratasuunnitelma ja mitä varten suunnitelma tehdään?
- Mikä on rautatien suoja-alue?
- Mikä on ratatoimitus?

Liikenneinfrahankkeen eteneminen

Väylävirasto
Trafikledsverket

Väylävirasto

YVA

Selvitykset

- Selvitykset vaikutuksista ja tarpeista

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä sekä ratalaki säätelevät

Yleissuunnitelma

- Maakunta- ja yleiskaavan mukainen

Tie-/ratasuunnitelma

- Asemakaavan mukainen
- Lunastusoikeus

Rakentamissuunnitelma

Rakentaminen

Käyttö ja kunnossapito

Sidosryhmät

Maakuntakaava
Maakunnan liitto laatii

Yleiskaava
Kunta laatii ja hyväksyy

Asemakaava
Kunta laatii ja hyväksyy

Investointipäätös

Suunnittelun kesto

1-2 VUOTTA

2-4 VUOTTA

2-4 VUOTTA

1-2 VUOTTA

2-4 VUOTTA

Hankinta suunnitteluvaiheiden välissä vie isommissa hankkeissa n. 1-2 vuotta.

Ratasuunnitelman aikataulu

2023

Lokakuu

Aloituskoolutus (tutkimusoikeus)

Suunnitelmaluonnosten laadinta.

Nykyhetki

21.11

Yleisötilaisuus

Joulukuun-
maaliskuu

2024

Suunnitelmien valmiiksi saattaminen

Yleisötilaisuudessa saadut palautteet käydään läpi ja huomioidaan mahdollisuuksien mukaan suunnitelmassa

Toukokuu

Suunnitelman nähtäville asettaminen, lausunnot ja muistutusten jättäminen

Elokuu

Hyväksymiskäsittely Traficomissa, jonka jälkeen päätöksen nähtäville asettaminen

Syksy

Rakentaminen edellyttää, että hankkeella on toteutuspäätös ja rahoitus.

Mikä on ratasuunnitelma?

- **Ratasuunnitelmassa vastataan mm. seuraaviin kysymyksiin:**

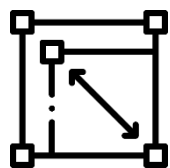
Minne tarkalleen ottaen rakennetaan?

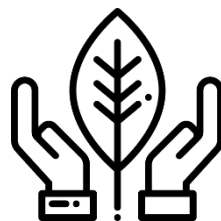
Miten rautatie vaikuttaa luontoon, meluun, tärinään, pohjaveteen, rakennuksiin ja ihmisiin?

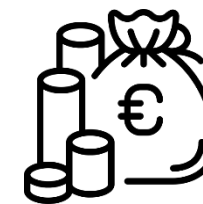
Mitä alueita tai rakennuksia on lunastettava rakentamista varten?

Miten paljon tilaa tarvitaan rakentamisen aikana?

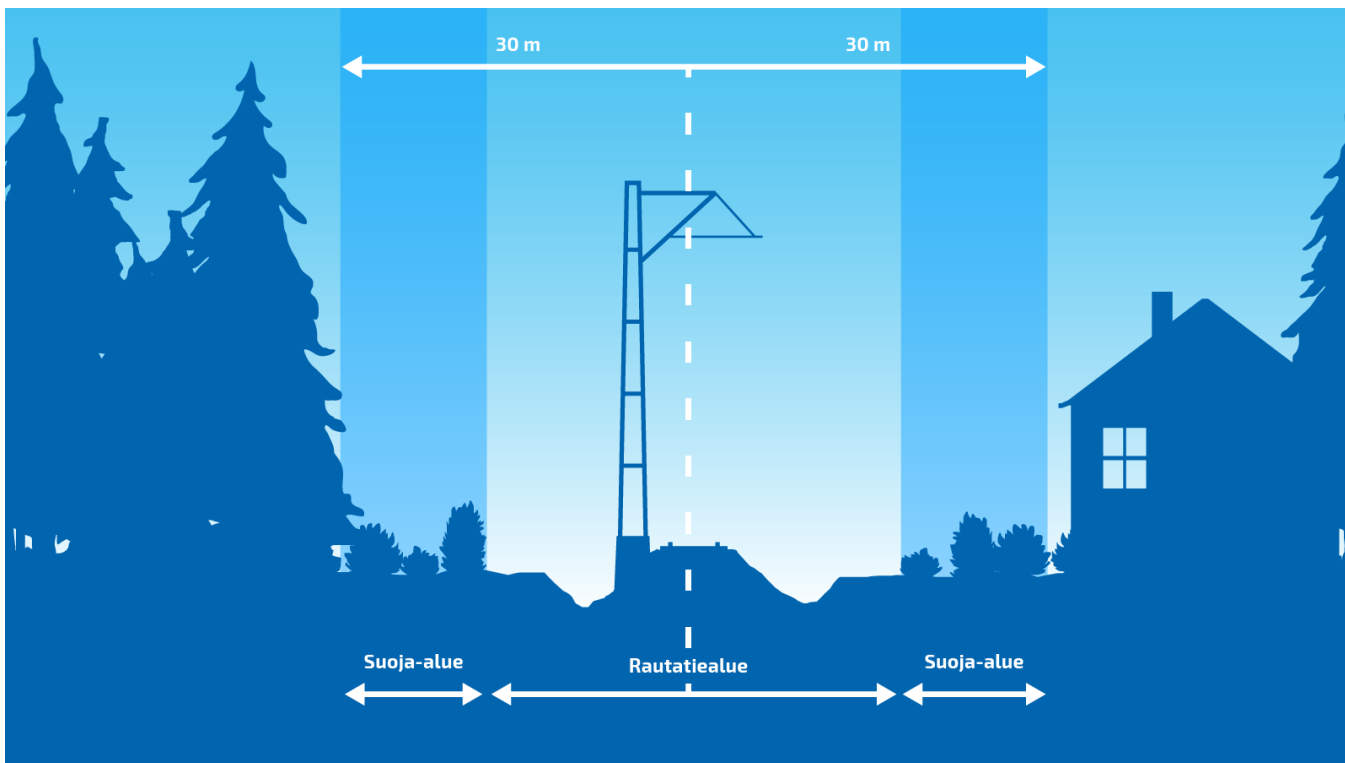
Miten rakentamisen ja junaliikenteen haitallisia vaikutuksia poistetaan tai vähennetään?

Paljonko rakentaminen maksaa?

Mikä on rautatien suoja-alue?

- Suoja-alue perustuu ratalakiin ja se on voimassa myös ilman ratasuunnitelmaa.
- Rautatien suoja-alue ulottuu 30 metrin etäisyydelle radan uloimman raiteen keskilinjasta.

Mitä rautatien suoja-alue tarkoittaa käytännössä?

- Suoja-alue käy ilmi ratasuunnitelmasta: se on merkitty suunnitelmakartalle.
- On rautatiealueen ulkopuolista aluetta, joka on kiinteistön omistajan/ haltijan omistuksessa/hallinnassa (ei lunasteta).
- Väylävirastolla on turvallisuuden sitä vaatiessa oikeus poistaa suoja-alueelta kasvillisuutta tai rajoittaa kasvillisuuden korkeutta. Kasvillisuuden poistoista ilmoitetaan erikseen.
- Suoja-alueella ei saa pitää sellaista rakennusta, varastoa, aitaa tai muuta rakennelmaa tai laitetta, josta tai jonka käytöstä voi aiheutua vaaraa tie- tai rautatieliikenteen turvallisuudelle taikka haittaa radanpidolle. Ei koske olemassa olevia rakennuksia (rakennettu ennen 15.8.2016).
 - Esim. leikkimökki suoja-alueella lähtökohtaisesti OK, korkea rakennelma kuten masto taas ei.
- Suoja-alueella maanpinnan muotoilu, ojitus ja kaivuutyöt tulee tehdä niin että niistä ei aiheudu vaaraa tai haittaa radanpidolle tai rautatieliikenteelle.
- Tarkemmin aiheesta <https://vayla.fi/vaylista/rataverkko/rautatien-suoja-alue>

Mikä on ratatoimitus?

- Ratatoimitus on lunastustoimitus, jossa lunastetaan rautatien rakentamista varten tarvittavat alueet ja oikeudet ratasuunnitelman perusteella sekä määrätään korvaukset.
- Väylävirasto voi hakea ratatoimitusta Maanmittauslaitokselta, kun ratasuunnitelma on hyväksytty. Ratatoimitus aloitetaan ennen rakentamisen aloittamista ja se jatkuu rakentamisen aikana.
- Ratatoimituksen suorittaa puolueeton lunastustoimikunta (toimitusinsinööri ja kaksi uskottua miestä). Toimituksen osapuolia ovat rataverkon haltija (Väylävirasto) ja mm. maanomistajat.
- Ratasuunnitelmassa osoitetut alueet ja oikeudet otetaan Väyläviraston haltuun ratatoimituksen alkukokouksen yhteydessä tai toimituksessa määrättyinä ajankohtana. Rakentaminen voidaan aloittaa haltuunoton jälkeen.
- Ratatoimituksessa käsitellään korvaukset lunastuksesta aiheutuvista taloudellisista menetyksistä, kuten lunastettavan alueen maapohjasta, meluhaitasta ja kiertohaitasta. Korvaukset määrää lunastustoimikunta pääsääntöisesti viran puolesta ilman eri vaatimusta.
- Ratatoimituksessa tehtyihin päätöksiin voi hakea muutosta maa- ja metsätalouden ministeriön puolelta.

Hankkeen perustiedot ja tavoitteet

- Tampere-Jyväskylä rataosa on tärkeä valtakunnallinen tavara- ja henkilöliikenteen poikittaisyhteys ja EU:n kattavaa rataverkkoa (TEN-T comprehensive network).
- Suunnitteluhankkeen päätavoitteena on lisätä radan kapasiteettia, vähentää häiriöherkkyyttä ja mahdollistaa nopeuden nosto vaiheittain pitkällä aikavälillä.
- Lahdenperä-Jämsä rataoikaisu mahdollistaa henkilöjunien vakioaikataulurakenteen ja ei kaupallisten pysähdysten poistamisen rataosalta.
- Yleissuunnitteluvaiheen kustannusarvio on 343M€ (MAKU 145 2020=100).

Mitä hankkeessa on tarkoitus rakentaa tai parantaa?

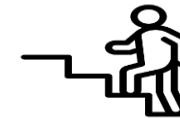
Väylävirasto
Trafikledsverket

- Nykyisen raiteen viereen:
 - Pirttivuori-Lahdenperä
 - Partala-Jämsä
- Rataoikaisu Lahdenperä-Partala

- Kilpakorpi, AKS
- Mäkelä, AKS
- Nytkyme, YKS

- Jämsän aseman uusi alikäytävä

- Partalan tunneli ~4,4km

- Nykyisten rakenteiden peruskorjaus

Mihin ja miten voit vaikuttaa?

- Suunnitelmaluonnoksista voi jättää kommentteja 21.12.2023 saakka.
 - vayliensuunnittelu.fi
 - vayla.fi/tampere-jyvaskyla
- Ratasuunnitelmat asetetaan nähtäville keväällä 2024, jonka jälkeen suunnitelmista on mahdollisuus jättää muistutuksia. Väylävirasto pyytää suunnitelmista lausunnot kunnalta, Ely-keskukselta ja muilta hanketta koskevilta sidosryhmiltä.

Ratasuunnitelman esittely

Markus Moilanen, Juho Arponen, Kalle Hollmén ja Siru Parviainen (Sitowise)

Suunnittelualueen yleistiedot

- Uutta lisäraidetta n. 20 km
 - Lisäraide sijaitsee alkuosuudella nykyisen radan pohjoispuolella ja loppuosuus eteläpuolella. Vaihto eteläpuolelle tapahtuu ennen Lahdenperän liikennepaikkaa.
- Uusi tunneli pituudeltaan n. 4,35 km
- Uusia siltoja 15 kpl
- Tasoristeyksen poistoja 3 kpl
 - Nytkymen tasoristeys
 - Mäkelän tasoristeys
 - Kilpakorven tasoristeys
- Pentin ylikulkusilta puretaan, tieyhteys järjestetään Lahdenperän alikulkusillan kautta.
- Uusi tieyhteys Puistolän alikulkusilta.

Könkkölän sillan rakentamisjärjestys

- Nykyinen kävely- ja pyöräily silta puretaan. Kävelijät ja pyöräilijät siirtyvät ajoneuvoliikenteen sillalle. Muu liikenne jatkuu normaalisti.
- Uusi Könkkölän ylikulkukäytävä rakennetaan.
- Vanha ajoneuvosilta puretaan. Liikenne siirtyy uudelle ylikulkukäytävälle. Sillalla on yksi kaista ja liikennevalo-ohjaus. Kävelijät ja pyöräilijät kulkevat siltaan kiinnitetyllä reunaulokkeella.
- Uusi Könkkölän ylikulkusilta rakennetaan, minkä jälkeen liikenne jatkuu normaalisti.

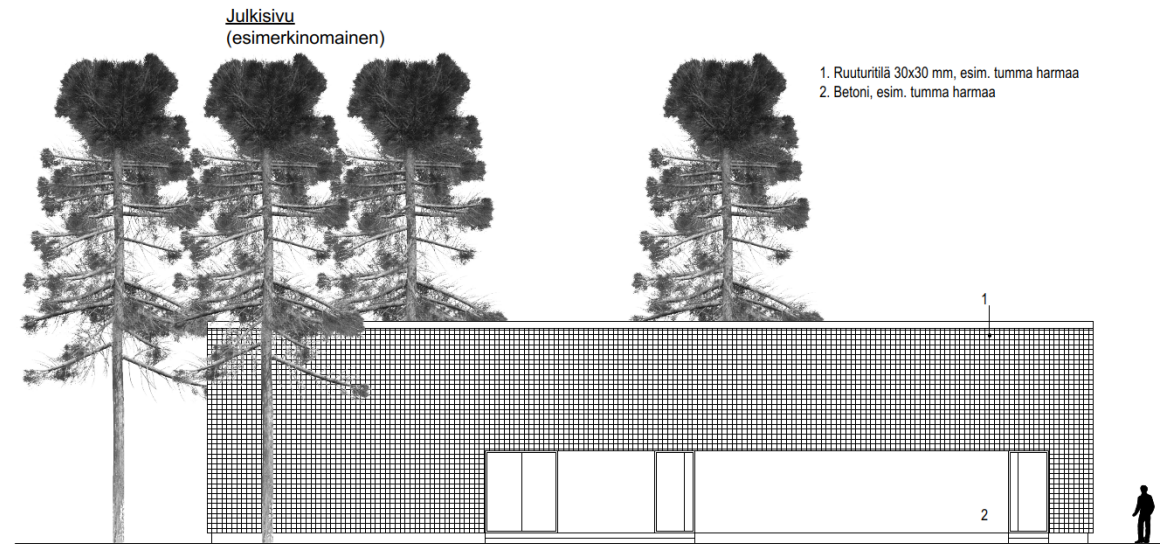
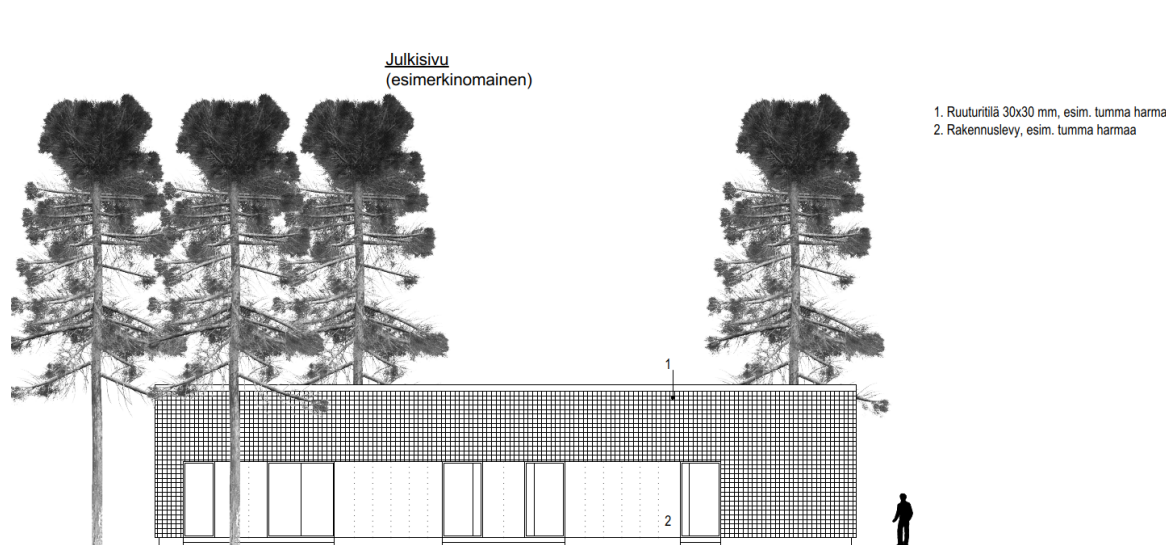
Tunnelin maanpäälliset rakenteet ja tieyhteydet 1/3

- Partalan rautatietunneli toteutetaan kalliotunnelina. Ratatunnelin molemmille suuaukoille rakennetaan teräsbetoniset rakenteet. Ratatunnelin suuaukoille sijoittuu lisäksi mm. tunnelin tekninen rakennus ja vuotovesiallas maan pinnan alle. Suuaukoille rakennetaan pelastustiet onnettomuustilanteita varten.
- Tunneliin rakennetaan 3 pystykuilua, joita käytetään hätätilanteiden poistumisreittinä ja savunpoistokuiluina sekä tunnelin normaalitilanteessa tekniikkakuiluina ja huoltoreittinä. Kuiluille rakennetaan pelastustiet onnettomuustilanteita varten.

Tunnelin maanpäälliset rakenteet ja tieyhteydet 2/3

- Tunneliin rakennetaan kaksi huolto- ja pelastustunnelia, joita käytetään hätätilanteiden poistumisreittinä sekä pelastuslaitoksen hyökkäystienä tunneliin. Normaalitilanteessa tunneleita käytetään huoltoreittinä. Niillä on myös oleellinen merkitys rakentamisen aikana – ne mahdollistavat tunnelilouhinnan kustannustehokkuuden sekä rakentamisen ja lyhentävät siten häiriöiden kestoja. Tunnelin tekniset rakennukset sijoitetaan huolto- ja pelastustunneleiden suuaukoille.

Tunnelin maanpäälliset rakenteet ja tieyhteydet 3/3

Luonnos suuaukkojen teknisen rakennuksen julkisivusta

Luonnos kuilurakennuksen julkisivusta

Melun ja tärinän torjunta 1/2

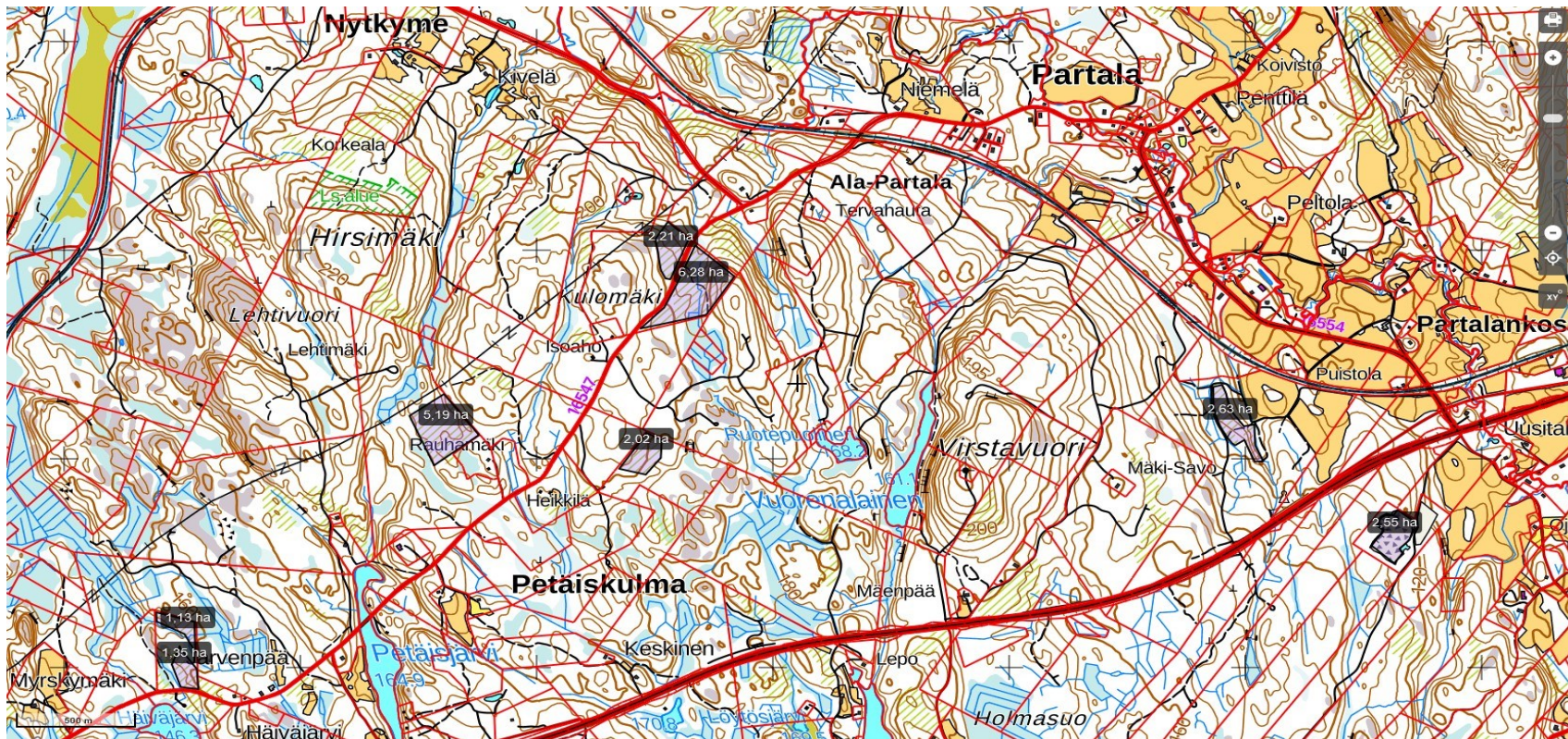
- Liikennemäärä radalla kasvaa hieman. Junakalusto pysyy samana, joten asukkaiden kokemus melusta ja tärinästä tulee valtaosalla suunnittelualuetta olemaan nykyisen kaltainen.
- Nytkymenlenkillä tilanne paranee, sillä yön aikainen liikenne loppuu.
- Melu lisääntyy havaittavasti niillä alueilla, joilla rata tulee lähemmäksi asutusta tai joilla tehdään merkittäviä maastonmuotoiluja radan ja asutuksen lähellä. Näissä kohdissa vaikutuksia lievennetään meluntorjunnalla.

Melun ja värinän torjunta 2/2

- Suunnittelun meluntorjunnan myötä uusia altistujia ei tule ohjearvot ylittävälle vyöhykkeelle, ja monilla asukkailla tilanne paranee verrattuna nykyiseen.
- Uudelle radalle rakennetaan runkomelueristystä niin, että uusia haittoja ei synny.
- Värinätorjunnalle ei ole tarvetta.
- Suunnittelun yhteydessä on tehty runkomelu- ja värinämittauksia, joiden avulla varmistetaan torjunnan riittävyys.

Alustavat sijoitusalueet

- Sijoitusalueiden käsittelyn periaatteet kuvataan sijoitusalueiden ympäristösuunnitelmassa, joka on periaatteellinen. Maanomistaja voi valita alueelleen haluamansa jälkikäsitteilytavan.

Luonnonympäristö: Lähtötieto 1/2

Hankkeen luontoselvitykset:

- Lahdenperä-Jämsän luontoselvitys 2020 (Afry)
 - Kasvillisuus- ja luontotyypit
 - Pesimälinnusto
 - Liito-orava, viitasammakko, lepakot, sudenkorennot + kirjoverkkoperhoselle soveltuvat kohteet
- Täydentävät maastokäynnit 2021 (Sitowise)
 - Liito-orava, norot/purot/lähteet (tarkistuksia)

Luonnonympäristö: Lähtötieto 2/2

Hankkeen luontoselvitykset:

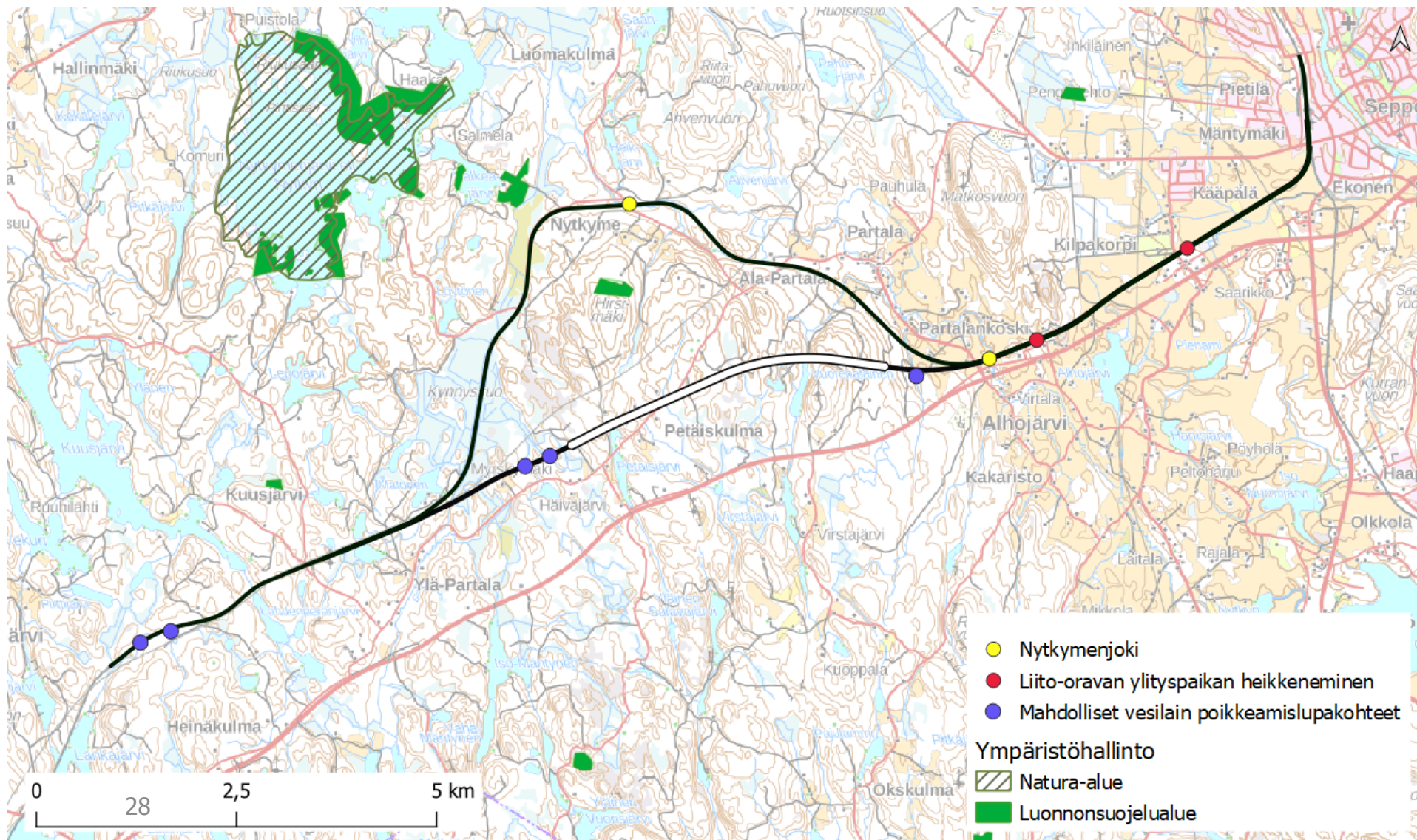
- YVA - lakisääteinen ympäristövaikutusten arviointi 2022
- Pienvesiselvitys 2023 (Sitowise)
 - Vesilain suojelemien norojen rajaaminen
- Muut lähtötiedot:
 - Lajitietokeskus, petolintutiedot (LUOMUS), KSLY lintutiedot, ELYn lajitiedot
 - Kaavojen luontoselvitykset yms.
 - Metsästysseuran puhelinhaastattelu

Luonnonympäristö: Keskeisimmät luontovaikutukset 1/2

- Vaikutuksia 3-5 vesilain noroon
- Rakentamisen vesistövaikutukset, Nytkymenjoki
- Menetyksiä uhanalaisille luontotyypeille (mm. piensuot, lehto) --> kaventuu radanvarrella
- Riistan liikennekuolleisuus pienenee vähän? --> Nytkymenlenkki riskialueena
- Liito-oravan ylitysmahdollisuudet heikkenee paikoin
- Suojelualueet etäällä, vähintään yli 300 m

Luonnonympäristö: Keskeisimmät luontovaikutukset 2/2

Rataympäristön suunnittelun periaatteita 1/3

- Ympäristösuunnittelun tavoitteena on ylläpitää mahdollisimman hyvin maiseman ominaispiirteitä ja lieventää haitallisia maisemavaikutuksia sekä sovittaa rata lähiympäristöönsä.
- Ympäristösuunnittelussa pyritään säilyttämään ja mahdollisuuksien mukaan lisäämään luonnon monimuotoisuutta sekä noudatetaan kansallisen vieraslajistrategian tavoitteita.
- Lisäraide ja maan pinnalla olevat oikaisuosuudet sovitetaan arvokkaaseen maisemaan ja kulttuuriympäristöön luontevasti, rataympäristön suunnittelussa noudatetaan vähäeleistä muotokieltä.
- Ympäristösuunnitteluun kuuluvat myös tiealueiden sekä tunnelien suuaukkojen ympäristöön sovittamisen ratkaisut.

Väylävirasto
Trafikledsverket

Rataympäristön suunnittelun periaatteita 2/3

- Haitallisten vaikutusten ehkäisemiseen ja lieventämiseen kiinnitetään erityistä huomiota, jotta ympäristöön kohdistuvat haittatekijät voidaan minimoida.
- Hankkeessa syntyvää kivi- ja irtomaa-aineista pyritään käyttämään mahdollisimman paljon hyödyksi mm. meluvalleihin, huoltoteihin.
- Maa- ja kiviainesta, jolle ei löydy hankkeella käyttöä, voidaan tarjota ulkopuolisille toimijoille.
- Koko Lahdenperä-Jämsä-välillä on noudatettu yleissuunnitelman ympäristönsuunnittelussa maisemajaksotukseen sovitettuja periaatteita.

Väylävirasto
Trafikledsverket

Rataympäristön suunnittelun periaatteita 3/3

- Alle kaksi metriä korkeat penkereet jätetään koko rataosuudella kiviainespinnalle. Tätä korkeampien penkereiden alaosa käsitellään.
- Kasvualustana käytetään pääsääntöisesti mahdollisimman lähellä käyttöpaikkaa syntyneitä ylijäämäpintamaita, joiden paikallisesta siemenpankista ja kasvinosista kasvillisuuden annetaan kehittyä.
- Mikäli rakennuspaikalla esiintyy harvinaista kasvillisuutta, se voidaan ottaa talteen pintamaan siemenpankkina ja hyödyntää radan ulkoluiskissa. Sisäluiskassa pintamaata ei käytetä, koska ratapenkereellä vältetään puuston kasvua.
- Peltomaata ei sellaisenaan käytetä penkereiden pintamaana, mutta sitä voidaan käyttää kasvualustoissa, kun se sekoitetaan kuivemman ja karkeamman maamassan kanssa.

Yhteisiä kysymyksiä ja keskustelua

Karttojen äärellä

Väylävirasto
Trafikledsverket